

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem
Doktori Iskola, Építőművészet 2019.

Kubinyi György

Témavezető tanár:

Csomay Zsófia

külön köszönet:

Csomay Zsófiának

Kerékgyártó Bélának

Kecskés Tibornak

mestermunkát kísérő
dla értekezés

tézisek

Építészeti viselkedés,
avagy mi helyettesíti manapság az
építészeti stílust?

TÉZISEK

Tézis 1.

Napjaink építészetében az átfogó stílusirányzatok hiánya, illetve a korunkra jellemző neo stílusok, a branding, az ideológiákhoz, filozófiákhoz kapcsolódó stílusok elkerülése megnehezíti az építész által létrehozott mű kommunikációját a befogadókkal. A korunk társadalmát jellemző fogalmi gondolkodás a műalkotástól olyan másodlagos jelentés hordozását várja el, amivel könnyen lehet kapcsolódni a műhöz. Ha egy épület - a hozzárendelt jelentéssel - felkínálja a könnyű értelmezhetőségét, a befogadó megelégszik ezzel az üzenettel, és nem lesz késztetése arra, hogy az általános jelentést, ami az épület jelenlétéből, fizikai valójából adódik, megismerje.

Tézis 2.

Azt a kortárs tervezést, ami elfogadja a tervezendő épületet mint az előző korok építészetének folytatását, de az adott kort értelmező, az adott korba beágyazódó művet hoz létre, *folyamatos építészetnek* (*architectura perennis*) nevezem. Ez a vonulata az építészetnek, ami praktikus művészetként értelmezi a tervezést, nem törekszik újdonságként ható eredetiségre, hanem megelégszik a mű időbeli és térbeli contextusba helyezésével.

Tézis 3.

A *folyamatos építészet* részeként történő tervezés nem kapcsol másodlagos jelentést az épülethez - noha a befogadás korunkra jellemző fogalmi értelmezése erre készítené- mert a hozzárendelt jelentés egyrészt ellentmond a praktikus művészet fő sajátosságának a funkció elsődlegességének, másrészt a *moralesi* értelemben vett -korunkat leíró, értelmező- műalkotás nem fogalmaz meg egyetlen határozott állítást, hanem visszafogott jelenlétével utal az igazságok plurális, párhuzamos voltára. Ez a másodlagossá tett fizikai jelenlét tud általános üzenetet hordozni a korról, amibe a mű, mint egy folyamat része, beágyazódik. A másodlagos jelentés fogalmilag meghatározható, leírható gondolat, ami önmagában igaz lehet, de általános érvényű, a moralesi értelemben vett korrajzot nem tud adni.

Tézis 4.

Az építészeti archetípus jelenléte az épületben feloldhatja az ellentmondást a műalkotástól társadalmilag elvárt fogalmi öninterpretáció és a csak fizikai jelenlétével hatni akaró, ezért hozzárendelt jelentést nem hordozó építészeti mű között. Az épületben megjelenő archetípus felébreszti a befogadó ősi ösztönét, vonzalmát a valami benne élő ismerős iránt, de nem elégíti ki primer módon a mű befogadáshoz kapcsolódó fogalmi elvárást. Így az archetípus megjelenése a tervben utat enged az épületnek, mint fizikai jelenségnek (fenoménnek) a felfedezésére, befogadására.

Tézis 5.

Az építészeti és más művekkel szembeni fogalmi befogadhatósághoz kapcsolódó elvárás valós társadalmi igény, aminek kielégítése nagyon is rendben van. Olyan ikonikus művekre gondolok itt, amik esetenként meghatározhatják akár egy város esztétikai identitását is, de mindenképpen színesítik, szórakoztatóvá teszik az épített környezetet. Azonban a tömeges építésben ezeknek az ikonikus épületeknek a fogalmi, másodlagos jelentést hordozó formai elemei, oda leszivároghva, inkább zavart okoznak, mert az építészet alapeseteiben, a hétköznapi tervezésben az ikonikus művek csábító, átvett formái idegenként hatnak.